

Maartcirculaire 2018

In het regeerakkoord (Rutte III) is de afspraak vastgelegd dat de bekostiging van gemeenten uit het gemeentefonds qua opzet dezelfde blijft: samen de trap op, samen de trap af. Met andere woorden, geeft het rijk meer (of minder) uit dan begroot, dan ontvangen de gemeenten ook meer (of minder) geld van het rijk. Wel gaan vanaf 2018 ook de rijksuitgaven op het gebied van zorg en sociale zekerheid meetellen voor de ontwikkeling van het gemeentefonds – het zogeheten accres.

Voor de komende jaren profiteren gemeenten van die verbreding van de grondslag.

Ook de rijksuitgaven lopen behoorlijk op. Dat kent drie oorzaken:

1. Beleidsintensivering door het kabinet Rutte III met een omvang van ± € 14 miljard.
2. Toepassen van een hogere loon/prijs mutatie dan voorzien in de Miljoenennota 2018 c.q. de septembercirculaire 2017.
3. Autonome groei.

Een hogere loon/prijs-mutatie geldt overigens niet alleen voor de rijksoverheid. Ook gemeenten hebben die extra lasten. Dat verkleint de budgettaire ruimte enorm, zoals ook uit de hieronder toegelichte reserveringen blijkt.

Door de verbreding van de grondslag en de olopemde rijksuitgaven vloeien er vanaf 2018 jaarlijks honderden miljoenen méér richting gemeenten vergeleken met de septembercirculaire 2017.

In onderstaande tabel staat aangegeven welke extra middelen Huizen de komende jaren ontvangt en welke reserveringen hierop worden gemaakt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Toename algemene uitkering (x € 1.000)	652	2.348	3.773	4.851	6.792

Reserveringen:						
1	Verhoging stelpost onvoorzien		-85	-85	-85	-85
2	Verhoging stelpost loonontwikkeling	-70	-435	-530	-625	-720
3	Verhoging stelpost prijsontwikkeling			-300	-600	-900
4	Loon/Prijsontwikkeling 2019 Wmo		-300	-300	-300	-300
5	Volume groei Wmo 2019		-150	-150	-150	-150
6	Extrapolatie stelposten loon- en prijsontwikkeling naar 2022					-650
7	Onderuitputting Algemene uitkering 2017	-320	-160	-160	-160	-160
8	Bijdrage stroppenpot soc.domein	-209				
9	Opschalingskorting (tot 2025)					-220
10	Effect abonnementstarief eigen bijdrage € 17,50 Wmo		-290	-290	-290	-290
11	Vergoeding verlaging eigenbijdrage beschermd wonen		2	2	2	2
12	Volume groei sociaal domein als gevolg van abonnementstarief		-550	-550	-550	-550
13	Cofinanciering via enveloppe-gelden:					
	- klimaat	-110	-110	-110	-110	-110
	- regionale knelpunten	nb	nb	nb	nb	nb
	- openbaar vervoer / fietsinfrastructuur	nb	nb	nb	nb	nb
Totaal reserveringen		-709	-2.078	-2.473	-2.868	-4.133
Mutatie begrotingsresultaat		-57	270	1.300	1.983	2.659

Toelichting reserveringen

1. De post onvoorzien is gebaseerd op 0,6% van de algemene uitkering, exclusief aftrek voor OZB en specifieke uitkeringen. Doordat vanaf 2019 het grootste deel de Integratie Uitkeringen

sociaal domein worden toegevoegd aan de algemene uitkering, wordt de post onvoorzien verhoogd met € 85.000.

- Vanaf 2019 is voor elk jaar € 325.000 gereserveerd voor toekomstige loonontwikkelingen. Dit is ongeveer 1,6% van de loonsom. Voor 2019 wordt, overeenkomst de nota van uitgangspunten 2019, een index voor loonontwikkeling toegepast van 2,4%. Dit betekent een verhoging van de stelpost voor loonontwikkeling voor 2019 (met structurele doorwerking) met € 165.000 naar € 490.000.

Door de stijgende loonontwikkeling in combinatie met de gestegen formatieomvang zal de stelpost loonontwikkeling vanaf 2020 met € 95.000 worden verhoogd naar € 420.000. Hierdoor kan vanaf 2020 een loonstijging van ca 2% in de begroting worden opgevangen.

Daarnaast wordt rekening gehouden met een stijging van de pensioenpremie voor 2019. Vooralsnog wordt hiervoor een bedrag van € 200.000 opgenomen, wat gelijk is aan de verhoging van de pensioenpremie over 2018.

Zie ook onderstaand overzicht van de opbouw van de stelpost:

						x € 1.000
Beschikbare middelen in de begroting voor loonontwikkeling		2018	2019	2020	2021	2022
Jaarlijkse indexering cao			325	650	975	1.300
Restant loonontwikkeling 2018		130	130	130	130	130
Totaal beschikbaar in de begroting		130	455	780	1105	1430
Benodigd:						
Verhoging pensioenpremie 2018		-200	-200	-200	-200	-200
Verhoging pensioenpremie 2019			-200	-200	-200	-200
loonindex 2019 2,4%,			-490	-490	-490	-490
loonontwikkeling vanaf 2020 2%				-420	-840	-1.260
Verschil		-70	-435	-530	-625	-720

- De indexering van het sociaal domein wordt op dit moment nog bekostigd uit de ontvangen Integratie Uitkeringen sociaal domein. In 2019 echter zullen de Integratie Uitkeringen sociaal domein voor het grootste deel worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Hierdoor zal vanaf 2020 de indexering van het sociaal domein vanuit het accres van de algemene uitkering moeten worden bekostigd. Met deze verhoging van € 300.000 komt de stelpost prijsontwikkeling vanaf 2020 op € 625.000. Dit is ca 1,5% over het prijsgevoelige deel in de begroting.
- Voor de loon/prijsindexering 2019 van de Wmo wordt nog een eenmalige integratie uitkering toegekend. Voor Huizen is dit een bedrag van € 300.000. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan de stelpost prijsontwikkeling.
- In de maart-circulaire wordt ook de volumegroei 2019 van de Wmo gecompenseerd. Voor Huizen is dit een bedrag van € 150.000, waarvoor een uitgaven reservering wordt opgenomen.
- Extrapolatie van de stelposten loon- en prijsontwikkeling (van elk € 325.000) van jaarschijf 2021 naar 2022. Omdat het hier om structurele reserveringen gaat, moeten de op te nemen ramingen voor 2022 worden verhoogd. Daarmee is ook voor de nieuwe jaarschijf 2022 budget gereserveerd.
- De lagere rijksuitgaven 2017 dan verwacht in de septembercirculaire 2017, leiden tot een lager accres. De afrekening volgt in de meicirculaire 2018 en bevat een structureel en incidenteel element. Voor Huizen betekent dit een korting in 2018 van € 320.000 en vanaf 2019 van € 160.000.

8. Gemeenten moeten (incidenteel) bijdragen aan de zogenoemde stroppenpot sociaal domein. Er zijn teveel gemeenten die tekort komen op het sociaal domein, met name door vermeende verdeelstoornissen bij de Jeugdzorg. De rijksoverheid herkent zich hier niet in, maar is akkoord gegaan om de discussie voor eens en voor altijd af te sluiten. Afspraak is dus nu dat voor het jaar 2018 een pot van € 200 miljoen wordt gevormd, die het ministerie VWS en de gezamenlijke gemeenten ieder voor de helft voeden. De leden van de VNG moeten hier nog wel akkoord mee gaan, dat wordt geagendeerd op de ALV van juni 2018.
9. Het rijk blijft vasthouden aan de opschalingskorting. Deze bezuiniging dateert nog uit het vorige kabinet. Het streven was toen gemeenten grootschalig te gaan herindelen. De gedachte was dat door die opschaling de gemeenten voordeliger uit zijn. De opschalingskorting zal nog tot en met 2025 blijven oplopen met landelijk gemiddeld € 135 miljoen per jaar. In de begroting is de korting tot en met 2021 verwerkt. Voor 2022 betekent dit een extra korting voor Huizen van € 220.000. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 zal de korting nog met gemiddeld € 270.000 per jaar oplopen tot structureel € 1.950.000. Hiervan is € 920.000 reeds vertaald in de begroting.
10. De overstap van eigen bijdrage naar abonnementstarief Wmo € 17,50 per 4 weken, zal leiden tot een verlaging van de eigen bijdrage Wmo. Slechts de helft wordt echter gecompenseerd door het rijk. Voor Huizen betekent dit een lagere opbrengst van € 290.000.
11. In het regeerakkoord is een aantal maatregelen opgenomen ter verlaging van de eigen bijdragen voor beschermd wonen. Gemeenten worden door het rijk gecompenseerd voor de derving van deze inkomst. Toekenning van deze middelen zal plaatsvinden via de septembercirculaire 2018, maar de financiële vertaling vindt nu reeds plaats.
12. Door het lagere abonnementstarief zal er sprake zijn van een aanzuigende werking op de mate van gebruik van de voorzieningen. Vooralsnog wordt er uitgegaan van een groei van 10% van de Wmo voorzieningen huishoudelijke hulp, dagbesteding en begeleiding, individuele voorzieningen en vervoer.
13. Cofinanciering via enveloppe-gelden
Via de zogenaamde enveloppe-gelden vraagt de rijksoverheid van gemeenten cofinanciering in een aantal bestedingsdoelen. Met name de ambities in het kader van de klimaatadaptie en energietransitie zijn hoog. Het rijk stelt hiervoor € 300 miljoen (tot en met 2031) structureel beschikbaar. Met dit geld zal het rijk de enveloppen voeden in de vorm van een decentralisatie-uitkering. De verdeling hiervan zal op z'n vroegst in de septembercirculaire 2018 bekend worden gemaakt. Uitgaande van de huidige verdeling van de algemene uitkering kan Huizen nog een bijdrage tegemoet zien van ca. € 600.000. Daarbij moet worden opgemerkt dat een decentralisatie-uitkering echter ook aan centrumgemeenten kan worden toegekend.
Naast de decentralisatie-uitkering die gemeenten ontvangen zal een eigen bijdrage worden gevraagd uit het accres. De VNG gaat er vanuit dat gemeenten hiervoor € 55 miljoen vrijmaken. Voor Huizen zou dit een bijdrage betekenen van afgerond € 110.000.

In deze kabinetsperiode wordt in totaal € 900 miljoen gereserveerd voor de aanpak van regionale knelpunten, waaronder nucleaire problematiek, ESTEC, Zeeland, Eindhoven, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden en wordt er ook eenmalig een extra bedrag beschikbaar gesteld van € 100 miljoen voor cofinanciering van gemeentelijke en provinciale investeringen in fietsinfrastructuur en fietsenstallingen bij OV-knooppunten. Mogelijk dat ook hierin bijdrage van gemeenten gevraagd zullen worden. Op dit moment is niet duidelijk wat de omvang van deze bijdrage zal zijn.

Het mogelijk nadeel door een uitname uit het gemeentefonds voor het BTW compensatiefonds is opgenomen in de risicoparagraaf.